

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 4009

Αριθμ.

ΛΘΗΝΗΣΙ ΤΗ. 25^η Αύγούστου 2022

Διεκπ. 1587

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3063

Πρός
τό Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Συμπλήρωση ἑκατό ἐτῶν ἀπό τή Μικρασιατική
Καταστροφή»

*«Γίνου πιστός ἄχρι θανάτου
καί δώσω σοι τόν στέφανον τῆς ζωῆς»
(Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, Β' 10)*

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τήν Κυριακή πρό τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου καί Ζωο-
ποιοῦ Σταυροῦ καί μέσα στό σταυραναστάσιμο κλίμα
αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ὀρίσει νά τιμῶν-
ται οἱ Ἅγιοι μάρτυρες ἱεράρχες καί λοιποὶ κληρικοί, οἱ ὁ-
ποῖοι βρῆκαν μαρτυρικό θάνατο στή Μικρά Ἀσία καί
στόν Πόντο κατά τή διάρκεια τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλή-
νων κατοίκων. Ἡ ἀπόδοση τῆς ὀφειλομένης τιμῆς στή
μνήμη τους ἐφέτος συμπίπτει μάλιστα μέ τή συμπλή-
ρωση ἑκατό ἐτῶν ἀπό τή Μικρασιατική Καταστροφή
τοῦ 1922. Γίνεται, ἐπομένως, γιά ὅλους μας ἡ ἡμέρα
αὕτη ἀφορμή περισυλλογῆς, στοχασμοῦ καί δημιουργι-
κοῦ προβληματισμοῦ, καθὼς καλούμαστε νά διδα-

χθούμε από τή γενναία στάση τῶν Ἀγίων ἐθνοῖερο-
μαρτύρων, νά ἀναδείξουμε τόν Ἑλληνορθόδοξο Πολιτι-
σμό τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀνατολικῆς
Θράκης καί νά θαυμάσουμε τή θέληση γιά πρόοδο καί
ἀναδημιουργία, τήν ὁποία ἐπέδειξαν οἱ πρόσφυγες τοῦ
1922-1924 μέ τόν ἐρχομό τους στήν κυρίως Ἑλλάδα.

Τιμοῦμε σήμερα κατὰ πρῶτον τόν Ἅγιο ἐθνοῖερο-
μάρτυρα Χρυσόστομο Σμύρνης, ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησε μέ
ἀφοσίωση καί αὐταπάρνηση τήν Ἐκκλησία καί τό Γέ-
νος, ἀρχικά ὡς Μητροπολίτης Δράμας καί Ζιχνῶν καί ὕ-
στερα ὡς Μητροπολίτης Σμύρνης. Συχνά τοῦ προτά-
θηκε νά διαφύγει, ἀλλά ἡ σταθερή ἀπάντησή του ἦ-
ταν: «ἡ θέση μου εἶναι κοντά στό ποίμνιό μου». Παρέ-
μεινε ἔτσι μέχρι τέλους στόν τόπο τοῦ καθήκοντος καί
τοῦ μαρτυρίου γιά νά στηρίξει τό ποίμνιό του, φανείς
«πιστός ἄχρι θανάτου», ὅπως συμβουλεύει ὁ Θεός τόν
ἄγγελο (ἐπίσκοπο) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης στήν Ἀ-
ποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου (Β' 10). Τελικῶς κατακρεουργή-
θηκε ἀπό τόν μαινόμενο τουρκικό ὄχλο καί τό πάν-
τιμο λείψανό του δέν βρέθηκε ποτέ.

Ἐπίσης, τιμοῦμε τίς ἀγιασμένες καί μαρτυρικές
μορφές τῶν Μητροπολιτῶν Ἰκονίου Προκοπίου, Μοσχο-
νησίων Ἀμβροσίου καί Κυδωνιῶν Γρηγορίου. Τιμοῦμε σή-
μερα τούς Ἀγίους ἐθνοῖερομάρτυρες τοῦ Ποντιακοῦ Ἀ-
γώνα, ὅπως τόν Ἐπίσκοπο Ζήλων Εὐθύμιο καί τόν Ἀρχι-
μανδρίτη Πλάτωνα Αἰβαζίδη. Τιμοῦμε τόν Ἀρχιμαν-
δρίτη Ἰάκωβο Ἀρχαντζικάκη, τόν ὁποῖον πετάλωσαν
καί σταύρωσαν οἱ διῶκτες του στόν Βουτζᾶ, προάστειο
τῆς Σμύρνης. Πεντακόσιοι καί πλέον Ἑλληνες Ὀρθόδο-
ξοι κληρικοί μαρτύρησαν γιά τήν Πίστη καί τήν Πα-
τρίδα στήν αἵματοβαμμένη γῆ τῆς Μικρασίας καί τοῦ
Πόντου.

Συγχρόνως, ἀναδεικνύουμε καί προβάλλουμε τήν ἱ-
στορική μνήμη καί τήν ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἐλευθερώνει.
Γιά νά γνωρίζουν οἱ νεώτερες γενιές ὅτι ἐπὶ πολλούς αἰῶ-
νες ἡ εὐρύτερη Μικρά Ἀσία, ἀπό τό Αἰγαῖο ἕως τόν Εὐ-
φράτη καί ἀπό τόν Εὐξείνιο Πόντο μέχρι τή θάλασσα
τῆς Κιλικίας, ὑπῆρξε λίκνο Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καί
Ὀρθόδοξης Χριστιανικῆς Παραδόσεως. Μνημονεύουμε

ένδεικτικῶς τούς ἀρχαίους Ἰῶνες φιλοσόφους, τίς περιοδεῖς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στή Μικρά Ἀσία, τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, τούς Ἀγίους πού ἔζησαν, δίδαξαν ἢ καί μαρτύρησαν ἐκεῖ, τούς Καππαδόκες Πατέρες, τίς Αὐτοκρατορίες τῆς Νίκαιας καί τῆς Τραπεζούντας, τά ἑλληνικά σχολεῖα τοῦ 18^{ου} καί 19^{ου} αἰῶνα στή Σμύρνη καί σέ ἄλλες πόλεις.

Συγκλονίζει ἀσφαλῶς ἡ Γενοκτονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία ἄρχισε τό 1914 καί ὁλοκληρώθηκε τό 1923. Δέν ἦταν μία ἀπάντηση τῶν Τούρκων στήν ἀποβίβαση τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ στίς 2 Μαΐου 1919. Ἦταν μία προσχεδιασμένη ἀπό τούς Νεοτούρκους γενοκτονία γιά νά ἐκκαθαρισθεῖ ἡ περιοχή τῆς τότε Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπό τίς Χριστιανικές κοινότητες καί κυρίως τούς Ἑλληνες καί τούς Ἀρμενίους.

Εἶναι πραγματικά πολυάριθμοι οἱ Ἑλληνες πού ξεριζώθηκαν ἀπό τά ἁγιασμένα καί πατρογονικά χώματα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς. Ὅμως, ποτέ δέν ἀπελπίσθηκαν. Ἦλπισαν καί ἐργάσθηκαν γιά μία νέα ἀρχή καί ἓνα καλύτερο μέλλον μέ πίστη στόν Θεό καί τά κατάφεραν. Ἀντλούμε διδάγματα ἀπό τή Χριστιανική εὐλάβεια, τήν ἐργατικότητα καί τή διάθεση ἀναγεννήσεως, τίς ὁποῖες ἐπέδειξαν οἱ ἀδελφοί μας Ὁρθόδοξοι Ἑλληνες, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν ὡς πρόσφυγες ἀπό ὅλα τά σημεῖα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Τούς τιμοῦμε διότι συνέβαλαν δημιουργικά στή διαμόρφωση τῆς Νεοελληνικῆς κοινωνίας. Τούς εὐχαριστοῦμε διότι ἔφεραν μαζί τους λείψανα Ἀγίων, ὅπως τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου στό Νέο Προκόπιο Εὐβοίας, καί θαυματουργές ἱερές εἰκόνες, ὅπως τῆς Παναγίας Σουμελᾶ, μεταδίδοντας «ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς» στή μητέρα πατρίδα.

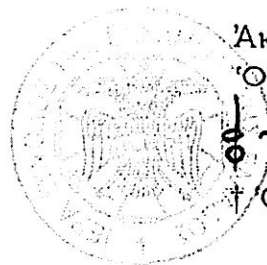
Θυμόμαστε τά γεγονότα χωρίς ἐκδικητικότητα, χωρίς φανατισμό. Διδάσκουμε τήν Ἱστορία γιά νά μὴν ἐπαναληφθεῖ ὁποιαδήποτε γενοκτονία. Μιλοῦμε στά παιδιά μας γιά τίς συνέπειες τοῦ Διχασμοῦ καί τῆς Διχόνοιας, προσευχόμαστε καί ἐργαζόμαστε γιά νά ὑπάρχει ἐθνική ὁμοψυχία.

Σέ αὐτήν τήν ἐπέτειο, ἐπικαλούμαστε τίς πρεσβεῖες τῶν Ἁγίων τῆς Μικρασίας, ἀπό τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου Σμύρνης τοῦ 2^{ου} αἰῶνα μέχρι τοῦ Ἁγίου Χρυσόστομου Σμύρνης. Ὑποκλινόμαστε εὐλαβικά στήν ἱερή μνήμη τῶν πατέρων καί τῶν μητέρων μας, πού θανάτωθηκαν ἢ ἐξαναγκάσθηκαν νά πάρουν τόν δρόμο τῆς προσφυγιάς κατὰ τή διάρκεια τῆς Γενοκτονίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων φονευθέντων καί ἐκτοπισθέντων, ἀγνοουμένων καί ξεριζωμένων προγόνων μας. Ἄς ἀναπαύει Κύριος ὁ Θεός καί τίς ψυχές τῶν στρατιωτῶν μας, πού ἔπεσαν ἥρωϊκῶς μαχόμενοι κατὰ τή Μικρασιατική Ἑκστρατεία τοῦ 1919-1922.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν καί ἀγάπης

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
† Ὁ Σάμου καί Ἰκαρίας Εὐσέβιος
† Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας Θεόκλητος
† Ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
† Ὁ Σερρῶν καί Νιγρίτης Θεολόγος
† Ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
† Ὁ Ἑδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας Ἰωήλ
† Ὁ Ἀργολίδος Νεκτάριος
† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων Τιμόθεος
† Ὁ Μεγάρων καί Σαλαμίνο Κωνσταντῖνος
† Ὁ Κεφαλληνίας Δημήτριος
† Ὁ Τρίκκης, Γαρδικίου καί Πύλης Χρυσόστομος
† Ὁ Καρπενησίου Γεώργιος
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβές Ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος